

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΪΟΥ 2024
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

Θέμα Α

Θ. Κ. Στο κείμενο 1, μεταξύ άλλων, παρουσιάζονται τα οφέλη του «ταξιδεύειν» σε ατομικό επίπεδο.

2^η §: Τα ταξίδια προσφέρουν πνευματική και ψυχική ολοκλήρωση, ψυχαγωγία και σωματική υγεία με απώτερο όφελος την ευτυχία.

3^η §: Μέσω των ταξιδιών ο άνθρωπος αισθάνεται ευχαρίστηση και ικανοποίηση παρά την έντονη και δύσκολη καθημερινότητα.

4^η §: Τα ταξίδια αποτελούν διέξοδο από την ανιαρή και στρεσογόνα καθημερινότητα, οδηγούν στην αυτογνωσία και την προσωπική ανάταση μέσω της επίσκεψης σε νέους τόπους και της απόκτησης νέων εμπειριών.

5^η §: Τα ταξίδια συμβάλλουν στη διεύρυνση της σκέψης λόγω της επαφής με διαφορετικούς πολιτισμούς και στην αλλαγή της νοοτροπίας.

Θέμα Β:

B1.

1. β
2. β
3. α
4. α
5. γ

B2.α

Η συγγραφέας **ισχυρίζεται** ότι πολύτιμες και ανεξίτηλες στη μνήμη στιγμές, όπως είναι τα ταξίδια, μπορούν να μας χαρίσουν πολλά και διαφορετικά πράγματα στη ζωή («Πολύτιμες και ανεξίτηλες ... ταξίδια.»). Η συγγραφέας αναπτύσσει την άποψή της με **αιτιολόγηση**. Αιτιολογεί την άποψή της αναφέροντας πως τα ταξίδια έχουν το μοναδικό χάρισμα να συνδυάζουν όλα τα στοιχεία που χρειάζεται ο άνθρωπος, για να εξελιχθεί πνευματικά, ψυχικά και σωματικά και να είναι, τελικά, ευτυχισμένος («Και αυτό γιατί... απλό ταξίδι.»). Πρόθεσή της είναι η ορθολογική υποστήριξη της θέσης της στην προσπάθεια πειθούς που επιχειρεί.

B2.β

- **Έτσι ώστε:** Δηλώνει ότι το **αποτέλεσμα** της προσπάθειας κατάκτησης του πολύτιμου συστατικού της ευτυχίας είναι να πλησιάσει ο άνθρωπος περισσότερο την ευδαιμονία.
- **Αν και:** Δηλώνει την **εναντίωση** του υποκειμενικού χαρακτήρα της ευτυχίας στην άποψη των περισσότερων πως η ευτυχία είναι μια ευρεία συλλογή στιγμών.
- **ή:** Δηλώνει τη **διάζευξη** ανάμεσα στη θετική ή αρνητική οπτική πως οι άνθρωποι ζουν μια δύσκολη καθημερινή ζωή.

- **Καθώς και:** Δηλώνει την **προσθήκη** (με έμφαση) των γνώσεων και της υιοθέτησης νέων τρόπων ζωής και σκέψης στην ευρύτερη μόρφωση του ανθρώπου και τη διεύρυνση των πνευματικών του οριζόντων, ως ένα ακόμη όφελος των ταξιδιών στον άνθρωπο.
- **Συμπερασματικά:** Δηλώνει το **συμπέρασμα** ότι τα ταξίδια τελικά δεν είναι μία απλή διαδικασία, αλλά αποτελούν μία από τις λίγες μορφές πραγματικής ψυχαγωγίας.

B3.

Βασικό γνώρισμα του **Κειμένου 2** είναι ο **βιωματικός του χαρακτήρας**. Δύο χαρακτηριστικά που επιβεβαιώνουν τον βιωματικό χαρακτήρα του κειμένου είναι το **α΄ ενικό πρόσωπο** («πηγαίνω») και οι **εικόνες (περιγραφή)** με βιωματικό χαρακτήρα («Τα ανάγλυφα ... ένωση.»). Μέσω του α΄ ενικού προσώπου ο συγγραφέας εξομολογείται με τον δικό του υποκειμενικό τρόπο τις εντυπώσεις και τις εμπειρίες που αποκόμισε από το ταξίδι του στην Αίγυπτο, καθιστώντας, παράλληλα, το ύφος του κειμένου άμεσο, ζωντανό και παραστατικό. Ακόμη **οι εικόνες (περιγραφή)** αποτελούν την ανάκληση των εντυπώσεων και των εμπειριών του από διάφορους τόπους στην Αίγυπτο, μεταξύ άλλων, των ναών της Αιγύπτου.

ΘΕΜΑ Γ

Το ποιητικό υποκείμενο **στον εσωτερικό του μονόλογο** εξομολογείται σε **α΄ ενικό** τον πόνο που βιώνει εξαιτίας μιας αγάπης. Νιώθει να πνίγεται και να υποφέρει, όπως αποτυπώνουν οι **παρομοιώσεις** «σα θηλιά» και «σα φίδι» αντίστοιχα, γιατί μπορεί να έχει ταυτίσει την ευτυχία του με την αγάπη που πια δεν βιώνει. Γι' αυτό και ποθεί ένα «ατέλειωτο, έρμο, σ' άγνωστη χώρα» ταξίδι, με το **ασύνδετο** να αποκαλύπτει την εσωτερική του ένταση, καθώς ελπίζει να λυτρωθεί από τη λαχτάρα του για εκείνη που αγαπά («αγάπη, από σένα να χαθώ!»). Επειδή ο εσωτερικός του κόσμος είναι νεκρός και έρημος, μάλλον γιατί δεν έχει βρει άλλο νόημα στη ζωή του, θέλει και τον κόσμο γύρω του έτσι, όπως **συμβολίζουν** τα κλεισμένα σπίτια και τα σβησμένα τζάκια, χωρίς ίχνος ανθρώπινης παρουσίας που συνεχίζει να ζει τη ζωή. Συγχρόνως, βέβαια, θέλει ακόμη και στο ταξίδι του ο κόσμος να είναι σκοτεινός, χωρίς χαρά («αστέρι κανένα»), γιατί νιώθει τον ζόφο μέσα του αλλά και χωρίς «γυναίκα καμιά», ώστε να μη θυμάται τι τον πόνεσε, γιατί μπορεί αυτός ο πόνος να ήταν για τον ίδιο αξεπέραστος. **Το ταξίδι, επομένως, λειτουργεί ως ελπίδα για τη λύτρωσή του από τον πόνο της αγάπης, ώστε να ξαναβρεί τον εαυτό του και να μπορεί έτσι να αντέχει και τον κόσμο γύρω του.** Ουσιαστικά, όμως, βαθιά μέσα του ξέρει πως δεν έχει ελπίδα, γιατί ένα τέτοιο ταξίδι είναι ουτοπικό. Έτσι, η **αντίθεση** ανάμεσα στο ζοφερό παρόν και την ελπίδα για ένα μέλλον απαλλαγμένο από τη λαχτάρα της αγάπης κάνει ακόμα πιο βαθιά την απελπισία του.

+ αναγνωστική ανταπόκριση (αιτιολογημένη)

Οι κειμενικοί δείκτες είναι περισσότεροι από τους ζητούμενους, γι' αυτό και οι λέξεις είναι περισσότερες.

ΘΕΜΑ Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Τίτλος: σύντομος, ελκυστικός, σχολιαστικός

Ύφος: σοβαρό, αντικειμενικό αλλά και οικείο.

Γλώσσα: δηλωτική με στοιχεία προφορικότητας.

Ρηματικά πρόσωπα: α' ενικό και πληθυντικό, γ' ενικό και πληθυντικό.

Πρόλογος: Αφόρμηση – σύνδεση με την επικαιρότητα και αναφορά στα ζητούμενα του άρθρου. Η λήξη της σχολικής χρονιάς και των εξετάσεων και οι επικείμενες διακοπές θα μπορούσαν να αποτελέσουν αφορμή.

Α' ζητούμενο: Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την άποψη ότι τα ταξίδια αποτελούν «τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου»;

Συμφωνώ, γιατί τα ταξίδια:

- δίνουν τη δυνατότητα στο άτομο να ξεφύγει από την πιεστική και γρήγορη καθημερινότητα και να αποφορτιστεί (Κείμενο Ι, 3^η παράγραφος: «... ζούμε σε μια εποχή που η καθημερινότητα απαιτεί από εμάς μεγάλα ποσά ενέργειας και ψυχικών αποθεμάτων, προκειμένου να αντεπεξέλθουμε επιτυχώς στους ταχείς και άκρως πιεστικούς και απαιτητικούς ρυθμούς ζωής.»)
- προσφέρουν στο άτομο την ευκαιρία διαφυγής από το άγχος και την πλήξη που του προκαλεί η καθημερινότητα, προσφέροντάς του νέες εμπειρίες και αναμνήσεις (Κείμενο Ι, 4^η παράγραφος: «... ευκαιρία για φυγή από την, πολλές φορές, πληκτική και αγχογόνο πραγματικότητα... Η αλλαγή παραστάσεων σε συνδυασμό με τη συσσώρευση καινούριων εμπειριών και αναμνήσεων...»)
- φέρνουν τους ανθρώπους σε επαφή μεταξύ τους, συμβάλλοντας στην αλληλογνωριμία, την επικοινωνία, την ανταλλαγή ιδεών και την ψυχική ικανοποίηση. Ταυτόχρονα, η γνωριμία με το διαφορετικό άρει τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα και δημιουργεί τις συνθήκες για μια κοινωνία ειρηνική και ισορροπημένη. Όλα αυτά θα μπορούσαν να αναζωογονήσουν τον άνθρωπο πνευματικά και κοινωνικά και να διευρύνουν το πνεύμα του (Κείμενο Ι, 6^η παράγραφος)
- αποτελούν πηγή ψυχαγωγίας και διασκέδασης, συμβάλλοντας έτσι στην ψυχική εκτόνωση και τη χαλάρωση του ατόμου, ενώ, ταυτόχρονα, το καλλιεργούν (Κείμενο Ι, 7^η παράγραφος: «Είναι μία από τις λίγες μορφές πραγματικής ψυχαγωγίας, που συνδυάζει με τον ωραιότερο δυνατό τρόπο τη γνώση με τη διασκέδαση...»)
- μπορούν να συνδυάζονται με την επαφή με τη φύση που χαλαρώνει τον άνθρωπο και προσφέρει ευκαιρίες για σωματική άσκηση, που βοηθά στην εκτόνωση και την ψυχική ισορροπία (Κείμενο ΙΙ, 1^η παράγραφος).

Β΄ ζητούμενο: Ποιους τρόπους επιλέγετε, για να αναζητήσετε την προσωπική σας ηρεμία και ισορροπία και για ποιους λόγους κάνετε αυτές τις επιλογές;

Προσωπικά, εκτός από τα ταξίδια, βρίσκω και άλλους τρόπους που εξασφαλίζουν την προσωπική μου ηρεμία και ισορροπία:

- Ασχολούμαι με τον αθλητισμό/ γυμνάζω το σώμα μου, γιατί πιστεύω ότι αυτό με βοηθά να αποφορτίζομαι, να αποβάλλω το άγχος και να χαλαρώνω (Κείμενο I, 2^η παράγραφος).
- Περνάω χρόνο με τους φίλους μου και κοινωνικοποιούμαι, γιατί μέσα από τις κοινές εμπειρίες και τα βιώματα που αποκτούμε μαζί, δημιουργώ ευχάριστες αναμνήσεις, επικοινωνώ και νιώθω χαρά, ικανοποίηση και γαλήνη (Κείμενο I, 5^η παράγραφος).
- Απολαμβάνω τη φύση και τις δραστηριότητες που προσφέρει (πεζοπορία, ορειβασία, κολύμβηση κ.λπ.), γιατί με αυτόν τον τρόπο αλλάζω παραστάσεις και ηρεμώ ξεφεύγοντας από το αφιλόξενο περιβάλλον της πόλης, ενώ, ταυτόχρονα, εκτονώνω τη συσσωρευμένη ένταση που μου προκαλεί η πιεστική καθημερινότητα, εξασκώντας το σώμα μου (Κείμενο II, 1^η παράγραφος).
- Διατηρώ επαφή με την τέχνη (μουσική, θέατρο, κινηματογράφος, καλές τέχνες, λογοτεχνία κ.λπ.), γιατί με βοηθά να ανακαλύπτω και να εκφράζω τα συναισθήματά μου, να έρχομαι σε επαφή με τον εαυτό μου και να ξεφεύγω από την καθημερινότητα που είναι γεμάτη υποχρεώσεις και άγχος (Κείμενο II, 3^η παράγραφος).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Είναι σημαντικό να καταλήξουμε σε συμπεράσματα που συνδυάζουν και τα δύο ζητούμενα και να μην εστιάσουμε μόνο στα ταξίδια. Σε καμία περίπτωση δεν προσθέτουμε νέες ιδέες και δεν επαναλαμβάνουμε όσα γράψαμε στο κυρίως θέμα.